

הדרך האחרונה

קרביו של ד"ר קסטנר, בשורה הראשונה של הצועדים אחרי ארונו. מצד ימין, חובש כובע ומרכיב משקפיים, ד"ר דויד קסטנר, אחיו הבכור של המנוח. מימינו, שקועה ביגונה, עומדת אמו. לידה, אישיבע קסטנר, אשתו של ד"ר קסטנר המנוח.

לצידה ממרת בבכי שושנה קסטנר, בתם היחידה. בהלוויה השתתפו יושבי ראש הכנסת יוסף שפרינצק, מזכיר ההסתדרות פנחס לבון, מזכיר מפא"י גיורא יוספסל ועשרות חברי כנסת, עורכי דין ועסקני הקהילה ההונגרית בארץ. "זה היה גזר דין של הגיונל", הכריז אגון קלוב, מנהל המוזיאון בתלאביב, מיוצאי הונגריה אף הוא, ליד הקבר הפתוח.

התופעה הציבורית של שיתוף פעולה, ועל המסקנות הציבוריות אשר יש להסיק ממנה. יותר מזה: קסטנר שימש בידיהם נשק אדיר למלחמתם במשטר. מבחינה זו, פגע רצח הד"ר קסטנר בצורה מוחלטת במערך ההתיקפה שלהם בשטח זה.

פושע רגיל. הוכחה לחלוטין ה: עובדה כי הרצח לא בוצע במטרת שוד, או במטרה להשיג כל הועלת אישית מהמעשה. ידוע גם כי בשנים האחרונות, נמנע הד"ר קסטנר מכל מגע מיותר, ולא נגרר לשום סיבוכים אישיים שיכלו להניע מישהו ל מעשה נקמה אישי.

★ ★ ★

הנסיבות

אלה נוספת בכל חקירת פשע, היא שאלת הזמן והנסיבות שבהם בוצע ה פשע. אפשר להניח בהדאות כי הרקע לרצח הד"ר קסטנר היה סוליטי וציבורי, על כן חשובות הנסיבות הציבוריות והסוליטיות, שהיו קיימות בעת ביצוע הרצח.

פרשת קסטנר יורדה מסדר חירום. רק הנוגעים בדבר, וקומץ קטן מכיון הציבור, המשיכו כל הזמן לחשוב על פרשת קסטנר, מתוך צפייה למתן ססקיהדון של בית המשפט העליון, שהתקרב ובא. אך דעת הקהל היתה נתונה לנושאים אקטואליים ובווערים הרבה יותר.

הנסיגה מועה. כניעתה של הממלה לחץ האמריקאי בעניין הנסיגה מעזה ומשאום אל-שייך, היתה מרכז ההתעניינות במשך תקופה ארוכה, וגרמה להתמרמרות רבה כמעט בכל חוגי האוכלוסייה.

משפט עמוס בן גוריון היה בעיצומו, והקהל היה נתון במידה רבה תחת הרושם הרע שעשתה עדותו של יחזקאל סהר, אשר מתוכה הסתברו האשמות כבדות מאד נגד צמרת המשטרה.

★ ★ ★

התוצאות

די להמשיך ולפענח את התעלומה, חייבים גם לנתח באופן אובייקטיבי את התוצאות המיידיות של הרצח, כי הן עשוי יות להצביע על זהותו של המעוניין האפי שרי, או המעוניינים האפשריים השונים, בביצועו.

התוצאות המיידיות העיקריות של רצח הד"ר קסטנר היו:

סוף הברור בפרשת השואה. אמנם, בית המשפט העליון יסיים את התייכום המשפטיים בהם הוחל עם הגשת ערעורו של היועץ המשפטי, ויוציא את פסק דינו. אולם לא יוכל לבוא כל המשך משפטי למתן ססקיהדון. כאשר הרצה את טענותיו בפני בית המשפט העליון, הודיע חיים כהן כי לא יהסס לתבוע את קסטנר לדיון לפי החוק לעשיית דין בנאצים ובי בעווריהם. אם אמנם יאשר בית המשפט ה עליון את פסק דינו של בית המשפט המחוזי, עתה, גם אם יאשר בית המשפט העליון את פסק דינו של השופט בנימין הלוי, לא תהיה כל אפשרות חוקית לנקוט בצעדים משפטיים.

קסטנר לא ירכר. כבר עם התיקחתה הראשונה של פרשת קסטנר, היתה קיימת סברה כי אחד המניעים לגיוס כל הכוחות להגנת קסטנר היה החשש כי, אחי רת, עלול הוא לגלות את חלקם של אנשים

שונים בפרשה. עתה מובטחים אנשים אלה מפני גילוי סודותיהם הנוראים.

שינוי דעת הקהל. מעתה יזכר שמו של ד"ר קסטנר בראש וראשונה כי קרבן להתנקשות שפלה. עובדות שבוררי והוכחו בבית המשפט יטושטשו.

הכחת דעת הקהל. פרשות מדיניות חמורות חדלו להוות נושא בלעדי ל התעניינות ולמחשבת הקהל, וחמתו של ה אורח חזקה להיות מופנית רק כלפי בעיות חוץ והופנתה עתה גם כלפי מבצעי הרצח השפל.

יצירת אהדה לעמוס בן גוריון ולמשטרה. עמוס בן גוריון וראי שי המשטרה החלו מופיעים כקסטורים סניצאליים חדשים, אשר אסור לתת להם לעבור את אותו התהליך האכזרי של חשיפת מעשיהם המזורים, לפי אותה שיטה משפטית שנקטה בפרשת קסטנר.

הכשרת הרקע לצידי מכשפות גדול. מיד לאחר ביצוע הרצח, החלו גורמים שונים בארץ להטיח האשמות כלפי מתנגדיהם, בנסיון להציגם כאחראים ציבוריים למעשה התיעוב. מסתמנים גם תהליכי כים של פרובוקציה וביזיומים, נגד אותם מתנגדים.

★ ★ ★

מי הפיק תועלת?

יתוח השאלות האלה מוביל לשאלה המכרעת: האם עלול היה מישהו להפיק תועלת כלשהי מהפשע? ואם כן, מיהו?

כאן חייבים מסמרות עובדתיים ואפשר רק להסתפק בהסקת המסקנות המוכתבות

עלידי ההגיון. והמסקנות ההגיוניות המתבקשות מתוך ניתוח העובדות האובייקטיביות, הינן ברורות מאד.

★ ★ ★

מי הדריך את האקרה?

לאחר כל הניתוחים האובייקטיביים, נשארה עדיין השאלה: מי שלח את ה איש שלחץ על ההדק?

השבוע יתחיל בית המשפט המוסמך של המדינה לברר את העניין כולו ומפני כבוד המשפט, אין לנקוט בעמדה, או להצביע על שמות. אפשר רק לנתח את שיטת הביצוע, שיטה שהיא ישראלית בדוקה, ודומה להם ליא לשיטת ההתקפה שבוצעה לפני שלוש שנים נגד עורכי העולם הזה.

גם או ניגשה דמות שהסתתרה באפילה אל עורך העתון, שאלה אותו: "אתה אורי אבנרי?"

משנענה האלמוני בחיוב, שלף מקל והחל ממסיר מכות על קרבנו. תוך כמה דקות רוסקו עצמותיהם של העורך ושל ראש המערכת, והמתקפים האלמונים נכנסו ל גיפ ונעלמו בחשיכה.

גם או החשובים לא היו דוקא המבצעים. פעולת בית המשפט בפרשה זו תהיה בעת לת חשיבות, לא רק משפטית, אלא גם לעצם מהות המדינה ויש לקחת כי מבצע הרצח יבואו על העונש המגיע להם. אולם למשפט זה נועד תפקיד חשוב הרבה יותר — גילוי החוטאים הנסתרים, המובילים מ מפעיל האקרה לאלה אשר הדריכו אותו לשע — אלה אשר לא נרתעו מלנקוט במעשים שטניים ואפלים, המאיימים לא על מתנגדיהם בכור, אלא על עצם קיום מדינת ישראל.